

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ВІННИЦЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЕКОНОМІКИ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

Циклова комісія правових та психологічних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директора
з навчально-виховної
роботи ВСП ВФКЕП ЗУНУ

Лілія ЗАБЛОДІНА

«31» серпня 2023 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КУЛЬТУРА ПСИХОЛОГІЇ»**

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 053 Психологія

Освітня програма: освітньо-професійна програма «Психологія»

Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр

Форма навчання	Курс	Семестри	Лекції	Практичні	СРС	Разом	Іспит, залік
денна	III	VI	30	30	90	150	Іспит

2023–2024 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Культура психології» складена на основі освітньо-професійної програми підготовки фахового молодшого бакалавра за спеціальністю 053 Психологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Розробник: Діана СТАВРУНОВА, викладач циклової комісії правових та психологічних дисциплін ВСП ВФКЕП ЗУНУ

Робочу програму навчальної дисципліни затверджено на засіданні циклової комісії правових та психологічних дисциплін, протокол № 1 від «31» серпня 2023 року

Голова циклової комісії Тетяна ВДОВИЧЕНКО

Схвалено методичною радою ВСП ВФКЕП ЗУНУ, протокол № 1 від «31» серпня 2023 року

Голова методичної ради ВСП ВФКЕП ЗУНУ Лілія ЗАБРОДІНА

Форми навчання	Курс	Семестр	Кількість годин	СРС	Резерв	Інше
денна	III	VI	30	30	120	Інше

**1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КУЛЬТУРА ПСИХОЛОГІЇ»**

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань – 05 Соціальні та поведінкові науки	
Змістових модулів: 3	Спеціальність: 053 Психологія	Рік підготовки
		3-й
Загальна кількість годин – 150 год.	053 Психологія	Семестр
		6-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 год.	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Лекції
		30 год.
		Практичні
		30 год.
		Самостійна робота
		90 год.
		Індивідуальні завдання:
		-
Вид контролю:		
іспит, 6-й семестр		

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «КУЛЬТУРА ПСИХОЛОГІЇ»

Курс «Культура психології» має велике значення у справі формування загального уявлення про культуру та особливості національного характеру різних етнічних груп, психологічні підходи до вирішення міжнаціональних конфліктів. Глибокі та ґрунтовні знання з культури психології дозволять самостійно вживати психологічних засобів вирішення етнічних конфліктів на побутовому та суспільному рівнях.

Мета навчальної дисципліни полягає в оволодінні здобувачами знаннями про психологічні особливості національної поведінки особистості та різних етнічних груп, необхідних для майбутньої практичної роботи в галузі психології.

Завдання: формування уявлення про основні напрями та міждисциплінарні зв'язки і структура психології культури; формування уявлення про соціально-психологічні фактори і джерела етнічної толерантності; надання можливості розуміння національної та соціокультурної специфіки мовленнєвої поведінки носіїв різних мов та здійснення ефективних комунікативних.

За результатами вивчення курсу студент повинен

ВМІТИ:

- використовувати культурний досвід для осягнення загальнолюдських цінностей;
- реалізовувати культурні досягнення світової цивілізації з поважним ставленням до різних культур, релігій, прав народів і людини та ідеї збереження миру та толерантного існування;
- реалізовувати у професійній діяльності настанови толерантності та гуманності у контексті сучасної мультикультурності, на основі загальнолюдських цінностей.

ЗНАТИ:

- культурні моделі світу, причинно-наслідкові закономірності розвитку суспільства і зв'язки різних культур;
- соціально-психологічну структуру особистості і культурний простір;
- культурну обумовленість когнітивних процесів особистості, особливості взаємозв'язку культури та особистісного розвитку людини.

2.1. Відповідність результатів навчання та компетентностей:

ПРН7. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника .

ПРН10. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПРН12. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

2.2. Відповідність компетентностей випускника компонентам освітньо-професійної програми «Психологія»:

ЗК 8 Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ФК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

2.3. Відповідність результатів навчання освітнім компонентам освітньо-професійної програми «Психологія»:

ПРН1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПРН2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПРН3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПРН6. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

ПРН8. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.

ПРН9. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПРН10. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПРН11. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

ПРН12. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПРН14. Проектувати, організовувати та здійснювати психологічно ефективну консультативну діяльність з різними категоріями клієнтів ПРН15. Надавати консультативно-корекційну допомогу громадянам, які перебувають у кризових ситуаціях, а також проводити відповідні реабілітаційні та адаптаційні заходи.

3. Програма навчальної дисципліни:

Змістовий модуль 1. Введення до психології культури.

Тема 1.1. Предмет психології культури, структура і місце психології культури в системі психологічного знання.

Тема 1.2. Міждисциплінарні зв'язки і структура психології культури.

Тема 1.3. Становлення і предмет історичної психології.

Тема 1.4. Загальні теоретичні положення історичної психології.

Змістовий модуль 2. Етнічна психологія - становлення, предмет і завдання.

Тема 2.1. Етнічна психологія як міждисциплінарна наука.

Тема 2.2. Етнічна свідомість, етноцентризм, психічний склад і традиція.

Тема 2.3. Пасіонарність та етапи розвитку етноса як інструментарій дослідження етногенеза людської психіки.

Тема 2.4. Соціальна та етнічна історія.

Тема 2.5. Етнічна психологія про засновників суперетносів.

Тема 2.6. Етнічна психологія та уявлення прадавніх українців про своє походження.

Змістовий модуль 3. Психологічний вимір культур.

Тема 3.1. Історія становлення, предмет і завдання кроскультурної психології.

Тема 3.2. Культура і особистість.

Тема 3.3. Психологія міграцій і акультурації.

Тема 3.4. Культура, здоров'я і довголіття.

Тема 3.5. Культура, мова та творчість.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем 1	Кількість годин				
	Денна форма				
	усього 2	у тому числі			
		лекції 3	практичні 4	індивідуальна робота 5	самостійна робота 6
Змістовий модуль 1. Введення до психології культури.	46	8	8	-	30
Тема 1.1. Предмет психології культури, структура і місце психології культури в системі психологічного знання.	4	2	2	-	-
Тема 1.2. Міждисциплінарні зв'язки і структура психології культури.	34	2	2	-	30
Тема 1.3. Становлення і предмет історичної психології.	2	2	2	-	-
Тема 1.4. Загальні теоретичні положення історичної психології.	4	2	2	-	-
Змістовий модуль 2. Етнічна психологія - становлення, предмет і завдання.	54	12	12	-	30
Тема 2.1. Етнічна психологія як міждисциплінарна наука.	4	2	2	-	-
Тема 2.2. Етнічна свідомість, етноцентризм, психічний склад і традиція.	2	2	2	-	-
Тема 2.3. Пасіонарність та етапи розвитку етноса як інструментарій дослідження етногенеза людської психіки.	34	2	2	-	30
Тема 2.4. Соціальна та етнічна історія.	4	2	2	-	-

Тема 2.5. Етнічна психологія про засновників суперетносів.	4	2	2	-	-
Тема 2.6. Етнічна психологія та уявлення прадавніх українців про своє походження.	4	2	2	-	-
Змістовний модуль 3. Психологічний вимір культур.	50	10	10	-	30
Тема 3.1. Історія становлення, предмет і завдання кроскультурної психології.	4	2	2	-	-
Тема 3.2. Культура і особистість.	4	2	2	-	-
Тема 3.3. Психологія міграцій і акультурації.	4	2	2	-	-
Тема 3.4. Культура, здоров'я і довголіття.	34	2	2	-	30
Тема 3.5. Культура, мова та творчість.	4	2	2	-	-
Всього	150	30	30	-	90

5. Тематика лекційних занять

№ п/п	Тема лекційного заняття	Кількість годин
1	Предмет психології культури, структура і місце психології культури в системі психологічного знання.	2
2	Міждисциплінарні зв'язки і структура психології культури.	2
3	Становлення і предмет історичної психології.	2
4	Загальні теоретичні положення історичної психології.	
5	Етнічна психологія як міждисциплінарна наука.	2
6	Етнічна свідомість, етноцентризм, психічний склад і традиція.	2
7	Пасіонарність та етапи розвитку етноса як інструментарій дослідження етногенеза людської психіки.	2
8	Соціальна та етнічна історія.	2
9	Етнічна психологія про засновників суперетносів.	2
10	Етнічна психологія та уявлення прадавніх українців про своє походження.	2
11	Історія становлення, предмет і завдання кроскультурної психології.	2
12	Культура і особистість.	2
13	Психологія міграцій і акультурації.	2
14	Культура, здоров'я і довголіття.	2
15	Культура, мова та творчість.	2
	Всього	30

6. Тематика практичних занять

№ п/п	Тема практичного заняття	Кількість годин
1	Місце психології культури в системі психологічного знання.	2
2	Головні чинники психічного розвитку людини.	2
3	Принципи і завдання історичної психології.	2

4	Загальні теоретичні положення історичної психології.	
5	Історія становлення етнічної психології.	2
6	Етнічна свідомість, етноцентризм, психічний склад і традиція.	2
7	Етносфера, суперетноси, етноси, субетноси.	2
8	Соціальна та етнічна історія.	2
9	Пасіонарний поштовх в Україні ХХІ ст.	2
10	Уявлення прадавніх українців про своє походження	2
11	Завдання кроскультурної психології.	2
12	Культурна поведінка і свідомість.	2
13	Характеристика культурних синдромів.	2
14	Культура і пізнання.	2
15	Культура, освіта, мова, творчість і довголіття.	2
	Всього	30

7. Самостійна робота

Самостійна робота розрахована на формування практичних навичок у роботі студентів зі спеціальною літературою, орієнтування їх на інтенсивну роботу, критичне осмислення здобутих знань і глибоке вивчення теоретичних і практичних проблем соціологічних та психологічних аспектів.

Форми самостійної роботи

- Опрацювання лекційного матеріалу.
- Самостійне вивчення тем курсу та окремих питань за навчальною літературою, науковими статтями тощо.
- Підготовка до практичних занять.
- Підготовка до письмових контрольних робіт.
- Участь в олімпіадах та конкурсах на кращого знавця дисципліни.

Тематика самостійної роботи студентів

№ п/п	Тема	Кількість годин
1	Історія становлення, предмет, принципи, завдання і методи історичної психології. Історична психологія про обожнення і духовність.	30
2	Етнічна психологія та уявлення прадавніх українців про своє походження.	30
3	Культура, здоров'я і довголіття.	30
	Всього	90

8. Методи навчання

У навчальному процесі застосовуються: лекції, в тому числі з використанням мультимедіа проектора та інших ТЗН; практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні заняття; робота в Інтернеті.

9. Методи контролю

В процесі вивчення дисципліни «Культура психології» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента:

- поточне тестування та опитування;
- підсумкове тестування по кожному змістовому модулю;
- директорська контрольна робота; оцінювання виконання індивідуального завдання;
- залік.

Підсумковий бал (за 100 - бальної шкалою) з дисципліни «Культура психології» визначається як середньозважена величина в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

6-й семестр (іспит)

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Сума
(модульна контр. роб., поточне оцінювання, тестовий контроль)	Директорська контрольна робота	Середнє арифметичне по поточним оцінкам	
25%	45%	30%	100%
Тиждень (6)	Тиждень (8)	Тиждень (10)	

Шкала оцінювання(переведення)

За шкалою коледжу	За національною шкалою	За шкалою ECT8
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75 - 84		C (добре)
65-74	задовільно	D(задовільно)
60-64		E(достатньо)
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	FX
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом	F

«ВІДМІННО» - знання глибокі, міцні, системні. Студент вміє застосовувати їх для виконання завдань пошукового характеру, може самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, виявляти й відстоювати власну позицію.

«ДОБРЕ» - відповідь повна, правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй бракує власних суджень. Студент вміє робити висновки, виправляти допущені неточності, він знає суть понять, явищ, вміє пояснити основні теоретичні положення, може самостійно застосовувати знання в типових ситуаціях.

«ЗАДОВІЛЬНО» - відповідь правильна, але недостатньо осмислена. Студент розуміє основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати

визначення понять, сформулювати теоретичні положення. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразками.

«НЕЗАДОВІЛЬНО» - відповідь зі значними помилками і неточностями, студент відтворює менш як половину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення, елементарні завдання виконує лише за допомогою викладача

10. Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма з дисципліни «Культура психології».
2. Матеріали комп'ютерних презентацій лекційного курсу «Культура психології».
3. Питання для поточного контролю.
4. Тестові завдання.
5. Презентації.
6. Пошукові роботи студентів.
7. Завдання для проведення модульного контролю, ДКР, залік.

11. Список рекомендованої літератури:

1. Васильченко О. Методи психосемантики у дослідженні соціальних уявлень//Соціальна психологія. - 2004. - 2 (4). - С. 19-38.
1. Кузнєцова Т. В. Психологія культури. - К., 2006.
2. Львовичкіна О. М. Етнопсихологія. - К., 2002.
3. Мацумото Д. Психологія та культура. - СПб.; М., 2002.
4. Пірен М. Проблеми формування сучасної української еліти // Соціальна психологія. - 2004. - 2 (4). - С. 38-48.
5. Психологія: Підручник для гуманітарних вузів/За ред. В. Н. Дружиніна. - СПб., 2001.
6. Шапарова Н. С. Коротка енциклопедія слов'янської міфології. - М., 2001.